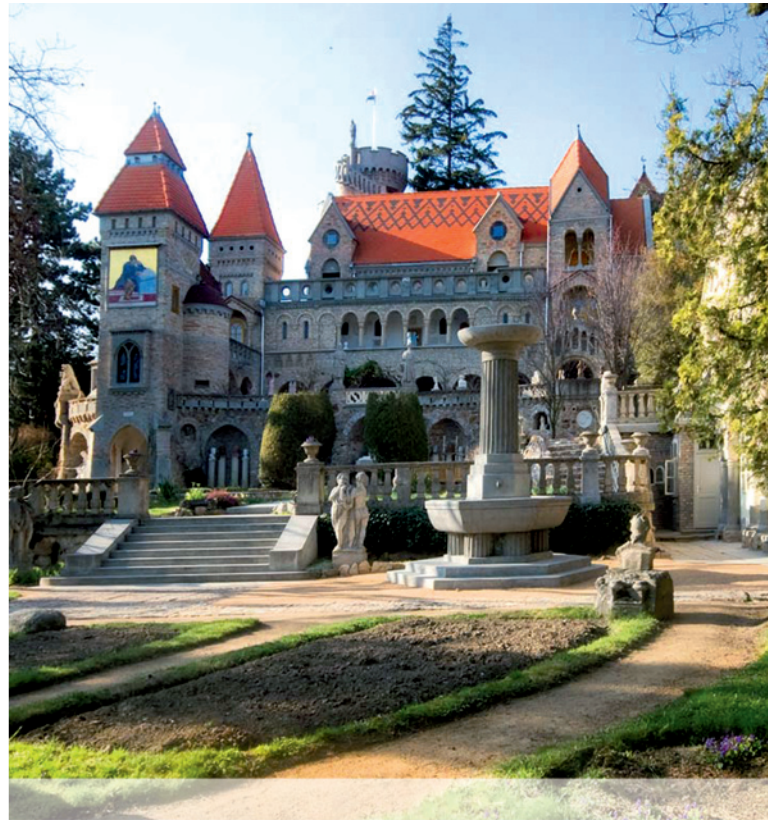
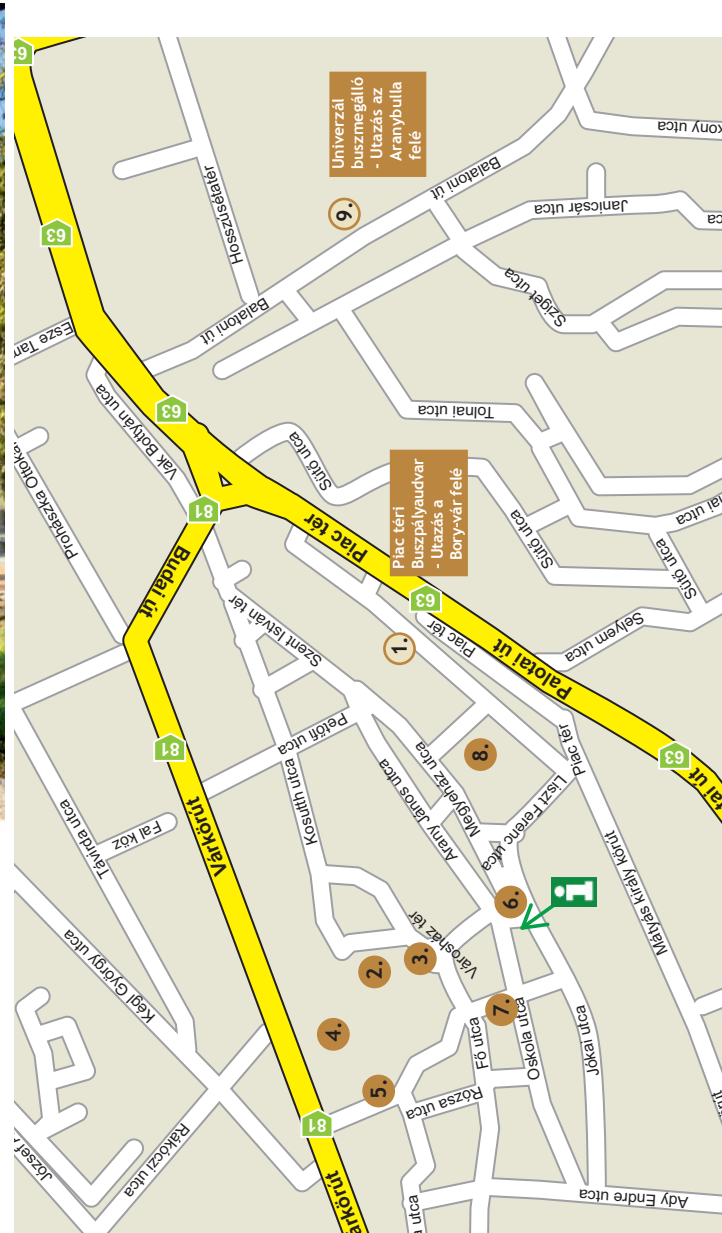

a Székesfehérvári séták 1. mesélő történelem

Lépten, „nyomban” vár

A hajdani középkori „fehér várat” csak a történelem, a néhány szakaszon megmaradt bástyamaradvány és várfal őrzi. Ha nem is helyette, de van a városban egy épen maradt, soktornyú, sokoszlopos huszadik századi lovagvár. Induljunk el innen, és az évszázadok között utazgatva, képzeljük el őseink mindennapjait.

- 1. Bory-vár**
Megközelíthető a Plac téri Buszpályaudvartól a 26/a jelű autóbusszal (4,4 km)
- 2. Nagybaldogasszony koronázó templom romjai**
- 3. Országalma**
- 4. Prohászka liget**
- 5. Játszó fiúk című szobor**
- 6. A 10-es huszárok emlékműve**
- 7. Szent Imre-szobor**
- 8. Várfal park**
- 9. Aranybulla emlékmű**
Megközelíthető az Univerzál buszmegállótól (Református Templom) a 22-es autóbusszal (6 km)

8000 Székesfehérvár
Városház tér (Hiemer-ház)
Tel.: +36 22/537-261
Fax: +36 22/340-330
szekesfehervar@tourinform.hu
www.szekesfehervar.hu

INFORMÁCIÓK, ÉRDEKESSÉGEK:

1. Bory-vár

Építés ideje: 1923-1959
Alkotó: Bory Jenő (1879-1959)
Cím: Máriavölgyi út 54.
Elérhetőség: Tel.: 06 22/305-570
e-mail: info@bory-var.hu
Honlap: www.bory-var.hu
Kiterjedés, nagyság: 6200 m²
Nyitva tartás: minden nap 9-17 óráig,
novemberben 16 óráig. Képtár: szombat-
vasárnap 10-12 és 15-17 óráig
Belépődíj: van

2. Nagybaldogasszony prépostsági templom

Az egykori királyi koronázó-templom és temetkezéshely romjai, ma Nemzeti Emlékhely - Romkert és Szent István Mauzóleum
Építés ideje: templom 1018-1543-ig,
Romkert: 1938-tól
Helye: Koronázó tér
Elérhetőség: Tel.: 06 22/315-583
Honlap: www.szikm.hu
Nyitva tartás: április 1-október 31-ig
kedd-vasárnap: 10-18 óráig
Belépődíj: van
Jeles nap: Szent István-napi körmenet,
augusztus 20.

3. Országalma, Ohmann Béla: Fehérvári jog című alkotása

Készítés ideje: 1941, restaurálva: 1986
Alkotó: Ohmann Béla (1890-1968)
Helye: Városház tér
Magasság: 4,3 m, anyag: vörös mészkő

4. Prohászka liget

Wathay-szobor, Szent László-szobor,
Prohászka-szobor és a várfal
Készítés ideje: park: 1938, Wathay-szo-
bor: 1937, Prohászka-emlékmű: 1943,
Szent László-szobor: 1995
Alkotó: Wathay-szobor: Lux Elek (1884-
1941), Prohászka-emlékmű: Ohmann Béla
(1890-1968) és Weichinger Károly (1893-
1982), Szent László szobor: Schwalm
László (1927-1998)
Helye: Prohászka liget

A park kiterjedése: 2700 m²
Magasság: Wathay-szobor: 2,2 m, Pro-
hászka-emlékmű: 14,2 m, Szent László
szobor: 1,5 m
Jeles nap: Szent László szobrának megko-
sorúzása László napon, június 27.

5. Ferenczy Béni: Játszó fiúk című szobra

Készítés ideje: 1947, elhelyezés
időpontja: 1967
Alkotó: Ferenczy Béni (1890-1967)
Helye: Lakatos utca
Szobor méret: 52 cm,
posztamenssel: 208 cm
Anyag: bronz

6. Pátzay Pál: 10-es huszárok emlékműve

Készítés ideje: 1937-1939
Alkotó: Pátzay Pál (1896-1979)
Helye: Városház tér
Magasság: 4 m, posztamenssel: 7,2 m
Anyag: bronz

7. Szent Imre-szobor

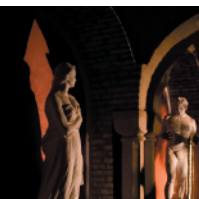
Készítés ideje: 1935, restaurálva: 1991
Alkotó: Lux Elek (1884-1941)
Helye: Oskola utca
Magasság: 2,13 m, anyag: mészkő
Jeles nap: Szent Imre napi koszorúzás,
november 5.

8. Várfal park, Püspök-kút

Készítés ideje: 1928, restaurálva: 1972,
2009
Alkotó: Bory Jenő (1879-1959)
Helye: Várfal park
A park kiterjedése: ~ 3000 m²
Magasság: ~ 6-7 m
Anyag: mészkő, bronz

9. Aranybulla emlékmű

Készítés ideje: 1972
Alkotó: Rétfalvi Sándor (1941-)
Helye: Aranybulla sétány
Magasság: ~ 2 m
Anyag: mészkő

1. Bory-vár

A két világháború között még szőlőskertekkel borított külvárosban, az Öreghegyen Bory Jenő fehérvári építésmérnök és szobrászművész 1923-ban egy mesterséges dombon várat kezdett építeni. A historizáló stílusú, zegzugos várat feleségének, Komocsin Ilona festőművésznek építtette. Az épületegyüttesben műterem, galéria és a művészházaspár lakása is helyet kapott. Saját alkotásaikon kívül értékes gyűjteményük állandó kiállítása is megtekinthető Fadrusz János (1858-1903), Körösfői-Kriesch Aladár (1863-1920), Csók István (1865-1961) és Aba-Novák Vilmos (1894-1941) műveivel.

2. Nagyboldogasszony prépostsági templom

Az egykori királyi koronázó-templom és temetkezőhely romjai, ma Nemzeti Emlék-hely - Romkert és Szent István Mauzóleum

A templom első említése 1031-ből származik. A háromhajós, négytornyú épület 1543-ig a magyar királyok koronázó temploma volt, a középkorban 43 magyar királyt koronáztak itt. A tragikusan hirtelen elhunyt Szent Imrét apja, az államalapító Szent István király, a saját nyughelyének építtetett bazilikában temettette el. Később 14 magyar király és számos királyi családtag talált itt örök nyughelyet. Itt tartották az országgyűléseket, itt volt a királyi trón, itt őrizték az ország kincstárát, az állami levéltárat, a koronát, a jogart, a kardot és a palástot. Az 1601-ben, az akkor lőszerraktárnak használt templom felrobbant, majd addig pusztult míg teljesen „eltűnt a föld színéről”. Az 1862-ben elkezdett ásások a mai napig tartanak. A terület átalakítására 1938-ban, Szent István halálának 900 éves évfordulója alkalmából került sor. A ma is látható mauzóleum és árkádsor Lux Géza (1910-1945) tervei szerint épült. Itt kapott helyet az a szarkofág is, mely minden bizonnyal Szent István koporsója volt.

3. Országalma

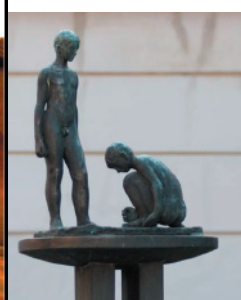
Ohmann Béla: Fehérvári jog

Székesfehérvár szabad királyi város jogállását az államalapító Szent Istvántól kapta. A köznyelvben Országalmának nevezett „Fehérvári jog” című alkotás ennek az ősi kiváltságnak állít emléket. A szovjet katonaság 1945-ben a kompozíciót bedeszkázta. Az ötvenes években, félbevágták, eltávolítva a felső részét a kettős kereszttel együtt. Kerek formáját, az 1960-as években nyerte vissza, majd 1986-ban a kettős kereszt is visszakerült eredeti helyére. A kútmedence fölött elhelyezkedő szobor talapzatán három, oroszlán tartja az országalmát. A körbe futó felirat jelentése: Fehérvár szabad város Szent István király kegyéből.

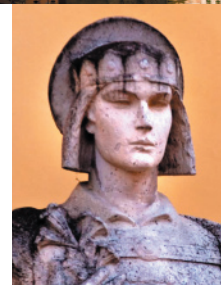
4. Prohászka liget - Wathay-szobor, Szent László-szobor, Prohászka-szobor és a várfal

A mai Belvárost a középkorban többször bővített, erős várfal vette körül. Ebből mára csak néhány rövid szakasz maradt meg. Legépebb, összefüggő része, a Monostor bástya, a Prohászka ligetet határolja. A város a török hódoltság idején csak rövid ideig volt magyar kézen. Ekkor, 1601-ben Wathay Ferenc volt a kapitány. A parkban található szobrát Lux Elek készítette. Mellette egy tekintélyes tiszafa található. Szent László király mellszobrát Schwalm László, a király szentté avatásának 850. évfordulójára ajándékozta szülővárosának. A parkot Prohászka Ottokár (1858-1927) püspök emlékműve zárja, mely jelzi, hogy itt élt 22 évig az ország apostolának és tanítómesterének nevezett főpap.

5. Ferenczy Béni: Játzó fiúk című szobra

A Prohászka ligettől a kanyargós Lakatos utca vezet vissza a Városház térre. Útközben egy kis térre érünk, mely hangulatához jól illik Ferenczy Béni Játzó fiúk című bronzszobra. A szobor eredetije a Magyar Nemzeti Galéria gyűjteményében található.

6. Pátzay Pál: 10-es huszárok emlékműve

Az I. világháborúban stratégiai jelentőségű győzelmekkel nevét a hadtörténelembe örökre beíró August von Mackensen (1849-1945) tábornok is vezette a császári és királyi 10. huszárezred győztes csatáit. A 10-es huszárok emlékműve az I. világháborúban elesett hősök emlékét hirdeti. A plasztikai szépsége mellett érdemes megfigyelni szokatlan elhelyezését a Városháza sarkán.

7. Szent Imre-szobor

Székesfehérvár Szent Imre herceg (Szent István király fia) (1007-1031) feltételezett születési helye. Kultuszának emlékei szinte minden templomban megtalálhatók. Lux Elek Szent Imre templom mellett álló szobra II. világháborúban súlyosan megsérült. A szobrot Székely János (1956-) szobrászművész restaurálta, s 1991-ben került mai helyére.

8. Várfal park, Püspök-kút

A buszpályaudvar melletti teret az egykori várfal egy épen maradt szakasza határolja. Itt állt a Palotai kapu, a város bástyákkal védett nyugati bejárata. A középkori várnak 6 hiddal ellátott kapuja volt. A parkban található Bory Jenő alkotása, a Püspök-kút, melyen a magyar egyház és államigazgatás megteremtésében segédkező négy püspök, Szent Adalbert, Boldog Mór, Szent Gellért és Boldog Asztrik alakja látható. Az oszlopra kardot tartó Árpád-kori vitéz figurája került.

9. Aranybulla emlékmű

A magyar alkotmány alapját jelentő szabadságlevél a Székesfehérváron 1222-ben kiadott Aranybulla. A hagyomány szerint II. András (1205-1235) a Csúcsos-hegyen hirdette ki a király és a nemzet jogait, kötelezettségeit és nemesi kiváltságokat rögzítő bullát. Itt áll Rétfalvi Sándor 1972-ben, az Aranybulla kiadásának 750. évfordulójára készített mészkö plasztikája. Helyét 1990-ig, egy szovjet T-34-es tank foglalta el. Az emlékművön a rendelkezés alábbi szövegrészlete olvasható: „Méltó szolgálattal szerzett birtokából soha senki meg ne fosztassék.”

SZÉKESFEHÉRVÁR

Felelős kiadó:

Szerkesztésben közreműködött:

Design:
Fotó:
Nyomdai előkészítés:
Nyomás:

Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzata
Kulturális és Turisztikai Bizottsága
Székesfehérvári Egyházmegyei Múzeum,
Városi Képtár - Deák Gyűjtemény és a
Szent István Király Múzeum munkatársai
Peschka Judit
Szabó Márta
Absurd Reklámügynökség
Alto Nyomda
www.szekesfehervar.hu
2009.